

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 8. septembra 2016¹

Vec C-354/15

**Andrew Marcus Henderson
proti
Novo Banco, SA**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunal da Relação de Évora (Odvolací súd Évora, Portugalsko)]

„Súdna spolupráca v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie č. 1393/2007 —
Doručovanie súdnych a mimosúdnych písomností — Doručovanie použitím poštových služieb —
Doporučený list s potvrdením o doručení — Iný rovnocenný doklad — Doručenie návrhu na začatie
konania tretej osobe — Tlačivo uvedené v prílohe II nariadenia č. 1393/2007“

I – Úvod

1. Portugalská banka podala návrh na začatie konania proti dlžníkovi s bydliskom v Írsku. Pri doručovaní tohto návrhu došlo k trom problémom. Po prvé portugalskému súdu nebolo vrátené potvrdenie o doručení návrhu na začatie konania. Po druhé doručovaná písomnosť bola údajne odovzdaná v mieste bydliska dlžníka, no prevzala ju tretia osoba. Po tretie k doručovanej písomnosti nebolo pripojené vzorové tlačivo uvedené v prílohe II nariadenia (ES) č. 1393/2007² (ďalej len „tlačivo uvedené v prílohe II“), ktorým mal byť adresát informovaný o svojom práve odmietnuť prevziať doručovanú písomnosť.

2. V konaní vo veci samej sa doručenie písomnosti opísanej vyššie, stále považovalo za platné, a to z troch dôvodov. Po prvé na žiadosť vnútroštátneho súdu portugalská poštová spoločnosť listom zaslaným tomuto súdu potvrdila dátum a čas odovzdania písomnosti v Írsku. Po druhé vnútroštátny súd dospel k záveru, že vzhľadom na potvrdenie o doručení návrhu na začatie konania tretej osobe platí domnienka, že písomnosť bola doručená adresátovi, a táto podmienka nebola vyvrátená. Po tretie konštatoval, že nepripojenie tlačiva uvedeného v prílohe II síce bolo problematické, ale bolo napravené tým, že adresát nenamietal proti nepripojeniu tlačiva uvedeného v prílohe II v lehote stanovenej na tento účel vo vnútroštátnom práve.

3. V prejednávanej veci sa vnútroštátny súd pýta, či sú tieto vnútroštátne ustanovenia o doručení návrhu na začatie konania v súlade s požiadavkami nariadenia č. 1393/2007.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 (Ú. v. EÚ L 324, 2007, s. 79).

II – Uplatniteľné právo

A – Právo EÚ

4. Podľa odôvodnenia 2 nariadenia č. 1393/2007 „správne fungovanie vnútorného trhu si vyžaduje potrebu zlepšiť a zrýchliť odosielanie súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych alebo obchodných veciach určených na doručenie medzi členskými štátmi“.

5. V súlade s odôvodnením 6 toho istého nariadenia „efektívnosť a rýchlosť súdneho konania v občianskych veciach si vyžaduje odosielanie súdnych a mimosúdnych písomností medzi miestnymi orgánmi, ktoré sú určené členskými štátmi, priamo a rýchlymi prostriedkami...“.

6. Článok 8 ods. 1 v spojení s článkom 8 ods. 4 nariadenia č. 1393/2007 stanovuje povinnosť pripojiť pri doručovaní súdnych písomností tlačivo uvedené v prílohe II aj vtedy, keď sa doručovanie uskutočňuje použitím poštových služieb. Účelom tlačiva uvedeného v prílohe II je poskytnúť adresátovi informácie o jeho práve odmietnuť prevziať doručovanú písomnosť pri jej doručení alebo ju vrátiť v lehote jedného týždňa, pokiaľ nie je napísaná v jednom z nasledujúcich jazykov alebo k nej nie je pripojený preklad do niektorého z nasledujúcich jazykov: a) jazyk, ktorému adresát rozumie, alebo b) úradný jazyk prijímajúceho členského štátu, alebo ak je v danom členskom štáte niekoľko úradných jazykov, úradný jazyk alebo jeden z úradných jazykov miesta, kde sa má doručiť.

7. V článku 8 ods. 3 nariadenia č. 1393/2007 sa uvádza, že „ak adresát odmietol podľa odseku 1 písomnosť prevziať, doručenie písomnosti možno napraviť tak, že písomnosť s prekladom do jazyka uvedeného v odseku 1 sa adresátovi doručí v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia. V takom prípade je dňom doručenia písomnosti deň, keď sa písomnosť s prekladom doručí v súlade s právnym poriadkom prijímajúceho členského štátu. Ak sa podľa právneho poriadku členského štátu písomnosť musí doručiť v určitej lehote, dátum, ktorý sa vezme do úvahy vo vzťahu k žiadateľovi, je deň doručenia pôvodnej písomnosti určený podľa článku 9 ods. 2“.

8. Článok 9 nariadenia č. 1393/2007 sa týka dátumu doručenia. V zmysle článku 9 ods. 1 v spojení s článkom 9 ods. 3 sa za dátum doručenia písomnosti v zásade považuje deň, v ktorý bola táto písomnosť doručená v súlade s právnym poriadkom prijímajúceho členského štátu.

9. Podľa článku 9 ods. 2 „v prípadoch, keď sa podľa právneho poriadku členského štátu musí písomnosť doručiť v určitej lehote, dátum, ktorý sa vezme do úvahy vo vzťahu k žiadateľovi, sa určí podľa právneho poriadku tohto členského štátu“.

10. Článok 14 nariadenia č. 1393/2007 znie: „Každý členský štát môže doručovať súdne písomnosti osobám bývajúcim v inom členskom štáte priamo použitím poštových služieb doporučeným listom s potvrdením o doručení alebo iným rovnocenným dokladom“.

11. Článok 19 nariadenia č. 1393/2007 upravuje prípad, keď sa odporca nedostavil. Príslušná časť článku 19 ods. 1 stanovuje: „Ak sa do iného členského štátu malo odoslať predvolanie alebo iná rovnocenná písomnosť podľa ustanovení tohto nariadenia a odporca sa nedostavil, nemožno vydať rozsudok, pokiaľ sa nezistí, že:

...

b) písomnosť sa skutočne odovzdala odporcovi alebo doručila do jeho bydliska iným spôsobom ustanoveným týmto nariadením

a že... sa doručenie alebo odovzdanie uskutočnilo v dostatočnom časovom predstihu, aby sa odporca mohol hájiť.“

B – Vnútroštátne právo

12. Podľa článku 230 Código de Processo Civil (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „CPC“) sa doručenie doporučeným listom s potvrdením o doručení považuje za vykonané v deň, v ktorý došlo k podpísaniu potvrdenia o doručení, a považuje sa za vykonané voči adresátovi písomnosti, aj keď potvrdenie o doručení podpísala tretia osoba. Pokiaľ adresát nepreukáže opak, predpokladá sa, že list bol včas odovzdaný adresátovi.

13. Podľa článku 365 ods. 3 a článku 293 ods. 2 CPC je v konaniach o predbežných opatreniach lehota na podanie námietok 10 dní. Článok 366 ods. 3 CPC spresňuje, že táto lehota sa predlžuje o 10 dní z dôvodu vzdialenosti.

14. Ak k doručovanej písomnosti nebolo pripojené tlačivo uvedené v prílohe II, podľa portugalského práva a súdnej praxe táto okolnosť predstavuje nedodržanie zásadnej procesnej požiadavky a má za následok neplatnosť doručenia v zmysle článku 191 ods. 1 CPC.

15. Podľa článku 191 ods. 2 CPC je však lehotou, v ktorej možno namietat neplatnosť pre nedodržanie zásadnej procesnej požiadavky, lehota stanovená na predloženie vyjadrenia k návrhu, teda v prejednávanej veci lehota 20 dní od dátumu doručenia. Neplatnosť sa považuje za zhojenú, ak sa nenamietne v tejto lehote.

III – Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

16. V roku 2008 Novo Banco, SA (odporkyňa v odvolacom konaní) uzatvorila s pánom Hendersonom (odvolateľom) dve zmluvy o finančnom lízingu týkajúce sa obchodných priestorov v meste Portimão (Portugalsko). Odvolateľ nezaplatil nájomné za tieto priestory splatné v marci a auguste 2012 a neuhradil ani ďalšie splatné sumy nájomného. Odporkyňa v odvolacom konaní následne vypovedala obe zmluvy.

17. Odvolateľ odmietol vypratať uvedené nehnuteľnosti. Odporkyňa v odvolacom konaní podala proti odvolateľovi v Portugalsku návrh na začatie konania, ktorým sa okrem iného domáhala nariadenia predbežných opatrení, konkrétne vypratania predmetných nehnuteľností.

18. V čase podania návrhu na začatie konania mal odvolateľ bydlisko v Írsku. Tento návrh bol podľa všetkého doručený doporučeným listom na adresu odvolateľa v Írsku.

19. Vnútroštátnemu súdu však nebolo vrátené potvrdenie o doručení. Vnútroštátny súd preto požiadal o informáciu portugalskú poštovú spoločnosť (Correios, Telégrafos e Telefonos, ďalej len „CTT“). CTT vo svojej písomnej odpovedi potvrdila, že „podľa elektronických záznamov vedených poštovým prevádzkovateľom krajiny určenia, Írsko...“, bol list, ktorý obsahoval návrh na začatie konania, odovzdaný adresátovi 22. júla 2014. K písomnej odpovedi spoločnosti CTT boli pripojené kópie príslušného záznamu v systéme sledovania zásielok írskej poštovej spoločnosti s uvedením čísla zásielky doručovanej písomnosti, jej čiarového kódu a priebehu jej doručovania, ako aj dátumu a miesta doručenia a mena a podpisu osoby, ktorá prevzala zásielku. Táto osoba sa podpísala ako „A. Henderson“.³

20. K doručovanému návrhu na začatie konania nebolo pripojené tlačivo uvedené v prílohe II.

21. Odvolateľ nepodal námietky v lehote stanovenej portugalským vnútroštátnym právom. Návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý podala odporkyňa v odvolacom konaní, sa preto vyhovel.

3 — Krstné meno odvolateľa je Andrew.

22. Odvolateľ následne napadol rozsudok, ktorým sa vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, odvolaním na vnútroštátnom súde, pričom sa domáhal, aby súd nariadil, aby mu bol návrh na začatie konania opäť doručený. Domnieval sa, že pri pôvodnom doručovaní návrhu na začatie konania neboli dodržané príslušné procesné požiadavky. Odvolateľ poukázal na to, že súdu nebolo vrátené potvrdenie o doručení. Ďalej zdôraznil, že nebolo preukázané, kto skutočne prevzal návrh na začatie konania. Tiež namietal, že k návrhu na začatie konania nebolo pripojené tlačivo uvedené v prílohe II, a preto nebol poučený o svojom práve odmietnuť prevziať návrh na začatie konania, keďže doručovaná zásielka bola vyhotovená len v portugalskom jazyku, ktorému nerozumie. Tvrdil, že k návrhu na začatie konania mal byť pripojený preklad do angličtiny alebo írčiny, čo sú jediné jazyky, ktoré sa v Írsku akceptujú pri doručovaní návrhu na začatie konania.

23. Odvolanie podané na vnútroštátnom súde bolo zamietnuté. Odvolateľ následne podal na tom istom súde návrh na opravu druhostupňového rozsudku, keďže sa domnieval, že druhostupňový rozsudok je nezlučiteľný s judikatúrou Súdneho dvora, pričom však neuviedol nijakú konkrétnu judikatúru.

24. Za týchto okolností Tribunal da Relação de Évora (Odvolací súd Évora, Portugalsko) prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru nasledujúce otázky:

- „1. V prípade, že portugalský súd, ktorý rozhoduje v občianskom súdnom konaní vedenom proti občanovi s bydliskom v inom členskom štáte Európskej únie, nariadil doručenie písomnosti tomuto občanovi na účely uvedeného konania doporučeným listom s potvrdením o doručení, a nedošlo k vráteniu príslušného potvrdenia o doručení, môže sa portugalský súd vzhľadom na nariadenie [(ES) č. 1393/2007] a zásady, z ktorých toto nariadenie vychádza, domnievať, že toto doručenie písomnosti bolo vykonané, na základe dokumentov predložených poštovým podnikom krajiny bydliska adresáta písomnosti, ktoré preukazujú odovzdanie doporučeného listu s potvrdením o doručení adresátovi?
2. Odporuje uplatnenie článku 230 portugalského Občianskeho súdneho poriadku v prípade uvedenom v prvej otázke nariadeniu a zásadám, z ktorých nariadenie vychádza?
3. Odporuje uplatnenie článku 191 ods. 2 portugalského Občianskeho súdneho poriadku v prejednávanej spore nariadeniu a zásadám, z ktorých nariadenie vychádza?“

25. Písomné pripomienky predložili holandská, portugalská a španielska vláda, ako aj Komisia. Portugalská vláda a Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa konalo 7. júla 2016.

IV – Posúdenie

26. V týchto návrhoch najprv posúdim príslušné dôkazné požiadavky podľa nariadenia č. 1393/2007 na účely preukázania, že došlo k doručeniu návrhu na začatie konania použitím poštových služieb (A). Po druhé sa zameriam na otázku, či je doručenie v mieste bydliska adresáta potvrdené treťou osobou zlučiteľné s nariadením (B). Napokon odpoviem na otázku, či nepripojenie tlačiva uvedeného v prílohe II k doručovanej písomnosti možno napraviť nepodaním námietok voči tejto skutočnosti v príslušnej lehote (C).

A – Potvrdenie o doručení alebo iný rovnocenný doklad

27. Prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či nariadenie č. 1393/2007 dovoľuje vnútroštátnemu súdu, aby v situácii, keď bol návrh na začatie konania doručený poštou, ale nebolo vrátené potvrdenie o doručení, zohľadnil iné dôkazy s cieľom posúdiť platnosť tohto doručenia. Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta, či potvrdenie o doručení možno nahradiť dokumentom vyhotoveným poštovým podnikom, ktorý potvrdzuje, že doporučený list bol odovzdaný adresátovi.

28. Nariadenie č. 1393/2007 stanovuje taxatívny zoznam možných spôsobov doručenia návrhu na začatie konania.⁴ Nariadenie č. 1393/2007 nezavádza hierarchiu medzi týmito spôsobmi.⁵

29. Podľa článku 14 tohto nariadenia je jedným z možných spôsobov doručovania doručovanie použitím poštových služieb. V článku 14 sa však uvádza len to, ako sa má uskutočniť doručenie použitím poštových služieb: písomnosť sa musí doručiť *doporučeným listom s potvrdením o doručení alebo iným rovnocenným dokladom*.⁶ Nie je v ňom podrobne opísaný tento spôsob doručovania. Na rozdiel od tlačív uvedených v prílohe I nariadenia č. 1393/2007 (ktoré sa majú používať pri komunikácii medzi odosielaťcami a prijímaťcami orgánmi, keď sa písomnosť doručuje prostredníctvom nich⁷), článok 14 ani žiadne iné ustanovenie nariadenia č. 1393/2007 nestanovuje bližšie podrobnosti o tom, ako sa má potvrdiť doručenie podľa tohto nariadenia.

30. Keďže teda článok 14 ani žiadne iné ustanovenie citovaného nariadenia nestanovuje bližšie podrobnosti o konkrétnej podobe „potvrdenia o doručení“, tieto podrobnosti sú naďalej otázkou, ktorú musí upraviť vnútroštátne právo.⁸

31. Okrem toho v článku 14 je výslovne spomenutá možnosť poskytnúť „iný rovnocenný doklad“ vo vzťahu k potvrdeniu o doručení. Inak povedané, „potvrdenie o doručení“ sa ani nemusí vyžadovať, ak existuje iný vhodný a spoľahlivý dôkaz, ktorý potvrdzuje doručenie písomnosti adresátovi.⁹

32. V konečnom dôsledku je článok 14 naďalej veľmi všeobecne sformulovaným ustanovením, pokiaľ ide o konkrétnu formu dôkazu, ktorý sa vyžaduje na preukázanie doručenia písomnosti použitím poštových služieb.

33. Táto všeobecná formulácia a rozdielne vnútroštátne dôkazné požiadavky týkajúce sa dôkazu o odovzdaní písomnosti, ktoré z nej vyplývajú, sú však podľa môjho názoru dvojako obmedzené funkčnosťou a cieľmi systému vytvoreného nariadením č. 1393/2007. Po prvé konkrétna podoba potvrdenia o doručení alebo iného rovnocenného dokladu musí poskytovať vnútroštátnemu súdu dostatok dôkazných informácií, aby mohol posúdiť platnosť doručenia. Po druhé vnútroštátny súd musí byť tiež schopný overiť, či boli dodržané procesné práva adresáta.

4 — Rozsudok z 19. decembra 2012, Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, body 30 až 32).

5 — Pozri rozsudok z 9. februára 2006, Plumex (C-473/04, EU:C:2006:96, bod 22). Tento rozsudok sa týkal nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 z 29. mája 2000 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 37; Mim. vyd. 19/001, s. 227), ktoré bolo zrušené nariadením č. 1393/2007.

6 — Ide o zmenu oproti nariadeniu č. 1348/2000. V článku 14 nariadenia č. 1348/2000 (ktorý tiež stanovoval možnosť doručovania poštou) nebol uvedený konkrétny spôsob doručovania poštou, ktorý sa mal použiť pri doručovaní písomnosti.

7 — Pozri článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 1, 3 a 4, článok 7 ods. 2 písm. a) a článok 10 ods. 1 nariadenia č. 1393/2007.

8 — Toto právo zahŕňa aj príslušné medzinárodné normy, napríklad tie, ktoré stanovila Svetová poštová únia.

9 — Ako Komisia poznamenáva vo svojich písomných pripomienkach, znenie článku 14 nie je úplne jednoznačné (najmä pokiaľ ide o jeho znenie v rôznych úradných jazykoch) v súvislosti s otázkou, či sa pojem „iný rovnocenný doklad“ vzťahuje len na „potvrdenie o doručení“ alebo na spôsob doručovania „doporučeným listom s potvrdením o doručení“ ako celok. V kontexte prejednávanej veci však táto otázka nie je relevantná, lebo v oboch prípadoch sa vyžaduje dôkaz rovnocenný potvrdeniu o doručení, ktorý preukazuje, že písomnosť bola doručená adresátovi.

34. Pokiaľ ide o prvé obmedzenie, potvrdenie o doručení predstavuje štandardnú formu dôkazu, ktorá sa spravidla považuje za dostatočnú na preukázanie doručenia písomnosti. Obvykle obsahuje aspoň informácie o dátume a mieste doručenia a tiež o osobe, ktorej bola písomnosť doručená. Táto dôkazná funkcia potvrdenia o doručení a všeobecný charakter znenia článku 14, o ktorom svedčí použitie slovného spojenia „iný rovnocenný doklad“, ma však privádzajú k záveru, že absencia dokumentu s názvom „potvrdenie o doručení“ automaticky nespôsobuje neplatnosť doručenia. Je to tak preto, lebo absencia takého dokumentu neznamena, že vnútroštátny súd nemôže zistiť, či písomnosť skutočne bola doručená adresátovi. Súd môže k takému zisteniu dospieť na základe iných dôkazov týkajúcich sa tejto otázky.

35. Druhé obmedzenie spočíva v ochrane procesných práv adresáta. Súdny dvor zdôraznil, že právo na riadne doručenie návrhu na začatie konania je odvodené od práva na spravodlivé prejednanie veci a spravodlivý proces.¹⁰ Táto ochrana nemôže byť oslabená cieľom, ktorý sleduje nariadenie č. 1393/2007, teda efektívnym a rýchlym doručovaním súdnych a mimosúdnych písomností.¹¹

36. Okrem toho rešpektovanie procesných práv adresáta má osobitný význam, keď sa posudzuje v širšom kontexte iných aktov týkajúcich sa súdnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach¹², ako je nariadenie (EÚ) č. 1215/2012¹³ [ďalej len „nariadenie Brusel I (prepracované znenie)“] a nariadenie (ES) č. 805/2004¹⁴. Otázka, či písomnosť, ktorou sa začína súdne konanie, bola riadne doručená, je totiž kľúčová pre následné posúdenie otázky, či sa má rozsudok vyhlásený v tomto konaní uznať a vykonať a tiež či ho možno osvedčiť ako európsky exekučný titul pre nesporné nároky v zmysle nariadenia č. 805/2004.¹⁵

37. Posúdenie otázky, či boli v súvislosti s potvrdením o doručení alebo iným rovnocenným dokladom na účely článku 14 nariadenia č. 1393/2007 dodržané obe vyššie opísané obmedzenia, je skutkovým posúdením, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd za konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu.

38. Nechcem nijako zasahovať do posúdenia, ktoré má vykonať vnútroštátny súd v prejednávanej veci. Keďže však vnútroštátny výslovne žiada Súdny dvor vo svojej prvej otázke, aby posúdil relevantnosť potvrdenia vydaného vnútroštátnou poštovou spoločnosťou, tak ako je opísané vyššie v bode 19 týchto návrhov, povedal by som, že – pokiaľ vnútroštátny súd zozbiera ďalšie dôkazy – takéto potvrdenie možno považovať za „iný rovnocenný doklad“ vo vzťahu k potvrdeniu o doručení.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené som dospel k záveru, že článok 14 nariadenia č. 1393/2007 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže rozhodnúť, že návrh na začatie konania bol doručený adresátovi v súlade s týmto ustanovením, aj na základe iného dokumentu, než je potvrdenie o doručení. Predmetný dokument sa môže považovať za iný rovnocenný doklad vo vzťahu k potvrdeniu o doručení len vtedy, ak umožní vnútroštátnemu súdu overiť, či bol návrh na začatie konania doručený adresátovi tak, aby boli chránené jeho procesné práva.

10 — Toto právo je zakotvené v článku 47 druhom odseku Charty základných práv Európskej únie a v článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pozri uznesenie z 28. apríla 2016, *Alta Realitat* (C-384/14, EU:C:2016:316, bod 49 a tam citovanú judikatúru). Pozri tiež rozsudok ESLP z 31. mája 2016, *Gankin a i. v. Rusko* (CE:ECHR:2016:0531JUD000243006, body 28 a 39 a tam citovanú judikatúru).

11 — Pozri odôvodnenia 2 a 6 nariadenia č. 1393/2007. Pozri rozsudky zo 16. septembra 2015, *Alpha Bank Cyprus* (C-519/13, EU:C:2015:603, body 30 a 31), a z 19. decembra 2012, *Alder* (C-325/11, EU:C:2012:824, body 34 až 36 a tam citovanú judikatúru). Pozri analogicky v kontexte nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1, Mim. vyd. 19/004, s. 42) rozsudok zo 7. júla 2016, *Lebek* (C-70/15, EU:C:2016:524, body 33 a 34 a tam citovanú judikatúru).

12 — Rozsudok z 8. mája 2008, *Weiss und Partner* (C-14/07, EU:C:2008:264, bod 50).

13 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

14 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, 2004, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38).

15 — Pozri v kontexte nariadenia (ES) č. 44/2001 rozsudok ESLP z 23. mája 2016, *Avotiņš v. Lotyšsko* (CE:ECHR:2016:0523JUD001750207, najmä body 113 až 125).

B – Potvrdenie o doručení podpísané tretou osobou v mieste bydliska adresáta

40. Druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či nariadenie č. 1393/2007 pripúšťa vnútroštátne ustanovenie, podľa ktorého sa doručenie návrhu na začatie konania v obchodnej veci považuje za platné v deň, keď potvrdenie o doručení podpísala tretia osoba v mieste bydliska adresáta.

41. Treba zdôrazniť, že podľa vnútroštátneho ustanovenia opísaného v rozhodnutí vnútroštátneho súdu je domnienka doručenia podmienená len prevzatím písomnosti tretou osobou. Skutkové okolnosti tejto veci však svedčia o tom, že písomnosť bola doručená na adresu odvolateľa a potvrdenie o jej doručení údajne podpísala na tejto adrese tretia osoba. Preto sa domnievam, že druhá prejudiciálna otázka vnútroštátneho súdu sa týka zlučiteľnosti vnútroštátneho ustanovenia, podľa ktorého sa doručenie považuje za platné, ak sa písomnosť doručí tretej osobe v mieste bydliska adresáta, s nariadením č. 1393/2007.

42. Ako som už načrtol v predchádzajúcom oddiele, nariadením č. 1393/2007 sa neharmonizujú podrobnosti týkajúce sa doručovania použitím poštových služieb nad rámec požiadavky, aby sa toto doručovanie uskutočnilo doporučeným listom s potvrdením o doručení alebo iným rovnocenným dokladom.

43. Čo sa týka určenia dátumu doručenia, v článku 9 nariadenia č. 1393/2007 sa uvádza, že túto otázku majú upraviť vnútroštátne predpisy členských štátov. Dátum doručenia sa konkrétne má v zásade určiť podľa práva uplatniteľného v prijímajúcom členskom štáte, ktorým je v prejednávanej veci Írsko.

44. Nariadenie č. 1393/2007 však nestanovuje výslovné pravidlá týkajúce sa platnosti doručenia písomnosti tretej osobe. V tejto súvislosti uvádzam nasledujúce poznámky.

45. Požiadavky vzťahujúce sa na doručovanie súdnych písomností v občianskych a obchodných veciach sú spravidla menej prísne ako požiadavky, ktoré platia v správnych alebo trestných veciach. Osobitne v oblasti trestného konania¹⁶ možno očakávať, že písomnosť bude skutočne doručená jednotlivcovi osobne, bez akejkoľvek možnosti domnienky alebo fikcie doručenia. Naopak v právnych poriadkoch členských štátov možno nájsť viacero domnienok alebo aj právnych fikcií týkajúcich sa doručovania v občianskych a obchodných veciach. V občianskom a obchodnom kontexte sa vo všeobecnosti predpokladá, že tieto domnienky alebo fikcie vytvárajú primeranú rovnováhu z hľadiska právnej istoty medzi navrhovateľom a adresátom.¹⁷

46. Skutočnosť, že nariadenie č. 1393/2007 neupravuje otázku doručenia potvrdeného tretou osobou, spolu s odkazom na právne poriadky členských štátov v článku 9 vedie k záveru, že nariadenie ako také nevyhnutne nebráni takému doručeniu.

47. Článok 19 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1393/2007 navyše nepriamo podporuje názor, že toto nariadenie nebráni doručeniu písomnosti tretej osobe. Článok 19 ods. 1 písm. b) stanovuje požiadavky a záruky v prípade, ak sa odporca nedostavil. Toto ustanovenie spresňuje, že vo vzťahu k takému odporcovi nemožno vyhlásiť rozsudok, pokiaľ sa nepreukáže, že napríklad príslušná písomnosť sa skutočne odovzdala odporcovi *alebo doručila do bydliska odporcu*.¹⁸

16 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), ktorý sa týkal rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

17 — Nariadenie č. 1393/2007 tiež zohľadňuje situáciu navrhovateľa, o čom svedčí článok 8 ods. 3. Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. septembra 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, bod 33).

18 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Alternatívne je vydanie rozsudku možné, ak sa písomnosť doručila spôsobom predpísaným vnútroštátnym právnym poriadkom prijímajúceho členského štátu pre doručovanie písomností vo vnútroštátnych konaniach osobám na jeho území [článok 19 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1393/2007]. Okrem toho v každom z týchto prípadov musí byť preukázané, že doručenie alebo odovzdanie sa uskutočnilo v dostatočnom časovom predstihu, aby sa odporca mohol hájiť.

48. Je jasné, že článok 19 ods. 1 písm. b) (podobný iným nástrojom práva EÚ, ktoré stanovujú procesné pravidlá v občianskych a obchodných veciach¹⁹) – bez toho, aby stanovoval všeobecné pravidlo doručovania podľa nariadenia č. 1393/2007 – počíta s možnosťou doručenia písomnosti tretej osobe, pokiaľ sa písomnosť doručí do bydliska odporcu.

49. Z týchto dôvodov zastávam názor, že nariadenie č. 1393/2007 ako také nebráni platnosti doručenia návrhu na začatie konania, ak jeho doručenie potvrdí tretia osoba v mieste bydliska adresáta. Toto konštatovanie je však podmienené dvoma dôležitými výhradami.

50. Po prvé, ako Komisia správne poznamenala na pojednávaní, doručenie v mieste bydliska adresáta znamená, že písomnosť sa musí doručiť do konkrétneho obydlija adresáta. Nepostačovalo by teda doručenie osobe v bytovom dome namiesto doručenia pri dverách konkrétneho bytu.

51. Po druhé doručenie musí potvrdiť dospelá osoba v obydlí adresáta, od ktorej možno odôvodnene očakávať, že zabezpečí, aby adresát skutočne dostal doručovanú písomnosť. Tak by to bolo podľa môjho názoru napríklad v prípade príbuzného alebo osoby, ktorá obvykle býva s adresátom, alebo inej dospelej osoby, ktorá má s adresátom vzťah dôvery.

52. Na záver konštatujem, že nariadenie č. 1393/2007 by sa malo vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého sa predpokladá, že návrh na začatie konania bol doručený adresátovi, ak potvrdenie o jeho doručení podpíše tretia osoba, pokiaľ sa tento návrh doručí do bydliska adresáta a pokiaľ sa doručovaná písomnosť odovzdá dospelej osobe, od ktorej možno odôvodnene očakávať, že ju odovzdá adresátovi.

C – Neposkytnutie tlačiva uvedeného v prílohe II

53. Treťou prejudiciálnou otázkou chce vnútroštátny súd zistiť, či nariadenie č. 1393/2007 pripúšťa vnútroštátne ustanovenie, ktoré stanovuje, že nepripojenie tlačiva uvedeného v prílohe II spôsobuje neplatnosť doručenia návrhu na začatie konania, ale túto neplatnosť možno napraviť, ak adresát v stanovenej lehote nevznesie námietky týkajúce sa absencie tlačiva uvedeného v prílohe II. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že predmetným ustanovením je článok 191 ods. 2 CPC.

54. Podľa judikatúry Súdneho dvora je tlačivo uvedené v prílohe II nevyhnutnou náležitostí doručovania. Účelom tohto tlačiva je zabezpečiť, aby odporca mohol uplatniť svoje právo odmietnuť prevziať doručovanú písomnosť, ak nie sú splnené jazykové požiadavky uvedené v článku 8 ods. 1 nariadenia č. 1393/2007. Súdnym dvor tiež konštatoval, že nariadenie č. 1393/2007 neobsahuje žiadnu výnimku z používania tlačiva uvedeného v prílohe II. Okrem toho Súdny dvor celkom jasne uviedol, že ak toto tlačivo nebolo pripojené, musí sa zaslať adresátovi.²⁰

55. Súdny dvor sformuloval tieto závery v kontexte doručovania podľa článku 4 nariadenia č. 1393/2007, teda doručovania medzi odosielajúcimi a prijímajúcimi orgánmi dotknutých členských štátov. Na základe článku 8 ods. 4 nariadenia sa však pravidlá týkajúce sa používania tlačiva uvedeného v prílohe II jednoznačne vzťahujú aj na doručovanie použitím poštových služieb.

56. Z toho vyplýva, že ak tlačivo uvedené v prílohe II nie je pripojené k písomnosti, ktorou sa začína konanie, doručovanej poštou, treba ho bezodkladne odovzdať adresátovi. Preto sa domnievam, že nepripojenie tlačiva uvedeného v prílohe II nemôže byť napravené uplynutím lehoty, počas ktorej adresát doručovanej písomnosti nevzniesol námietku voči absencii tohto tlačiva.

19 — Článok 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 805/2004 poskytuje v tejto súvislosti ďalší príklad. Toto ustanovenie upravuje konkrétny prípad doručenia bez dokladu o prijatí a stanovuje možnosť doručenia na *osobnú adresu dlžníka osobám, ktoré žijú v tej istej domácnosti ako dlžník* alebo sú tam zamestnané. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

20 — Rozsudok zo 16. septembra 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, body 45, 55, 72 a 76).

57. Tlačivo uvedené v prílohe II má zabezpečiť, aby bolo rešpektované právo adresáta na obranu, tým, že bude informovaný o svojom práve odmietnuť prevziať písomnosť, ak nie sú dodržané jazykové požiadavky uvedené v článku 8 ods. 1 nariadenia č. 1393/2007. Ak chýba príslušný preklad, adresát vôbec nemusí rozumieť doručovanej písomnosti.

58. Ak v takej situácii chýba tlačivo uvedené v prílohe II, adresát nemusí vedieť, že má právo odmietnuť prevziať písomnosť. Túto nevedomosť možno napraviť len poskytnutím chýbajúcej informácie, ale určite ju nemôže napraviť samotné uplynutie času. Preto je logické, že zo skutočnosti, že adresát v určitej lehote nenamietal voči absencii tlačiva uvedeného v prílohe II, nemožno vyvodiť nijaké procesné závery, keďže adresát možno ani nevedel, že môže vzniesť nejakú námietku.

59. Treba dodať, že povinnosť doručiť tlačivo uvedené v prílohe II platí za každých okolností, bez ohľadu na to, či adresát rozumie jazyku, v ktorom je vyhotovená doručovaná písomnosť. Až po správnom vykonaní doručenia (teda aj s tlačivom uvedeným v prílohe II) môže príslušný súd posúdiť, či bolo prípadné odmietnutie adresáta prevziať písomnosť odôvodnené.²¹

60. Dospel som preto k záveru, že nariadenie č. 1393/2007 bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého vada pri doručovaní, ktorá vyplýva z absencie tlačiva uvedeného v prílohe II nariadenia č. 1393/2007, môže byť napravená uplynutím lehoty, počas ktorej adresát nevzniesol námietku voči absencii tohto tlačiva. Toto opomenutie možno napraviť len doručením uvedeného tlačiva adresátovi v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia č. 1393/2007.

V – Návrh

61. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Tribunal da Relação de Évora (Odvolací súd Évora, Portugalsko), takto:

Prvá otázka:

Článok 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže rozhodnúť, že návrh na začatie konania bol doručený adresátovi v súlade s týmto ustanovením, aj na základe iného dokumentu, než je potvrdenie o doručení. Predmetný dokument sa môže považovať za iný rovnocenný doklad vo vzťahu k potvrdeniu o doručení len vtedy, ak umožní vnútroštátnemu súdu overiť, či bol návrh na začatie konania doručený adresátovi tak, aby boli chránené jeho procesné práva.

Druhá otázka:

Nariadenie č. 1393/2007 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého sa predpokladá, že návrh na začatie konania bol doručený adresátovi, ak potvrdenie o jeho doručení podpíše tretia osoba, pokiaľ sa tento návrh doručí do bydliska adresáta a pokiaľ sa doručovaná písomnosť odovzdá dospelaj osobe, od ktorej možno odôvodnene očakávať, že ju odovzdá adresátovi.

21 — Pozri v tomto zmysle uznesenie z 28. apríla 2016, *Alta Realitat* (C-384/14, EU:C:2016:316, body 75 a 76), a rozsudok zo 16. septembra 2015, *Alpha Bank Cyprus* (C-519/13, EU:C:2015:603, bod 54).

Tretia otázka:

Nariadenie č. 1393/2007 bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého vada pri doručovaní, ktorá vyplýva z absencie tlačiva uvedeného v prílohe II nariadenia č. 1393/2007, môže byť napravená uplynutím lehoty, počas ktorej adresát nevzniesol námietku voči absencii tohto tlačiva. Toto opomenutie možno napraviť len dorúčením uvedeného tlačiva adresátovi v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia č. 1393/2007.